

Adran Amgylchedd

Mae'r Adran Amgylchedd yn arwain ar y prif feysydd canlynol:

- **Cynllunio a Rheolaeth Adeiladu**
- **Gwarchod y Cyhoedd**
- **Trafnidiaeth a Chefn Gwlad**

Yn ogystal â'r gwaith ddydd i ddydd a amlinellir isod, mae'r adran hon yn arwain ar y prosiectau blaenoriaeth gwella canlynol:

- **Capasiti Gwarchod y Cyhoedd - (Blaenoriaeth Gwella 7)**
- **Cynllun Gweithredu Newid Hinsawdd - (Blaenoriaeth Gwella 8)**

Yn naturiol, mae argyfwng Covid-19 a'r cyfyngiadau sydd wedi dod gydag o wedi cael effaith sylweddol ar holl wasanaethau'r adran, gyda nifer e.e ein gwasanaethau **Gwarchod y Cyhoedd** yn cyflawni gwaith tra gwahanol i'r arfer, a hynny o dan bwysau. Rydym wedi sefydlu gwasanaeth gwbl newydd, y **Gwasanaeth Profi, Orlhain a Diogelu**, ac wedi gorfod dod o hyd i atebion gwahanol i sicrhau ein bod yn medru parhau i ddarparu gwasanaethau eraill. Mae hyn oll wedi cael effaith ar rediad arferol yr adran, ac ar ein blaenoriaethau'n ystod 2020/21. Bydd yr her o adfer a sefydlogi yn ein wynebu yn ystod 2021/22, ac fe fyddwn yn defnyddio'r gwersi sydd wedi codi o'r argyfwng wrth ystyried siâp ein gwasanaethau i'r dyfodol.

Cynllunio a Rheolaeth Adeiladu

- **Gwasanaeth Cynllunio**
- **Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd (Gwynedd a Môn)**
- **Gwasanaeth Rheolaeth Adeiladu**

Gwasanaeth Cynllunio

Pwrpas y gwasanaeth yma yw i hwyluso a rheoli datblygiadau cynaliadwy er budd ein cymunedau, yr economi a'r amgylchedd o fewn ardal awdurdod cynllunio Gwynedd (nad yw'n cynnwys ardal y Parc Cenedlaethol).

Yn ystod 2019/20 derbyniwyd dros 1,000 o ymholiadau cynllunio cyffredinol neu ymholiadau cyn cyflwyno cais. Rydym yn gwneud penderfyniadau ar **geisiadau cynllunio** i ddatblygu tir ac yn ymdrin ag oddeutu 1,100 o geisiadau cynllunio'n flynyddol, gyda dros 91% o geisiadau'n derbyn caniatâd. Mae ceisiadau'n cymryd 68 diwrnod i'w penderfynu ar gyfartaledd gydag oddeutu 86% yn cael eu penderfynu o fewn yr amser gofynnol.

Canran ein cwsmeriaid oedd yn fodlon neu'n fodlon iawn â lefel y gwasanaeth

Rydym yn cymryd **camau gorfodaeth** ar ddatblygiadau sydd heb gael caniatâd cynllunio gan ymdrin ag oddeutu 210 o achosion yn flynyddol. Fe ymchwiliwyd i 60% o'r achosion gorfodaeth o fewn 84 diwrnod ac mae nifer o rybuddion gorfodaeth wedi eu cyflwyno.

Rydym yn delio gyda phob math o ddatblygiadau megis tai (yn cynnwys tai fforddiadwy), ysgolion newydd, ffatrioedd a datblygiadau is-adeiledd sylweddol megis cynlluniau gan y Grid Cenedlaethol.

Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd (Gwynedd a Môn)

Pwrpas y gwasanaeth yma yw i baratoi dogfennau polisi cynllunio, yn cynnwys paratoi a monitro'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd a Chanllawiau Cynllunio Atodol. Mae'r Cynllun Datblygu Lleol yn hyrwyddo datblygiad cynaliadwy ac mae'n cynnwys mapiau a pholisïau ysgrifenedig a ddefnyddir i benderfynu ceisiadau cynllunio.

Ers mabwysiadu'r **Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd** (Gwynedd a Môn), mae 8 (allan o gyfres o 17) o Ganllawiau Cynllunio Atodol wedi eu mabwysiadu gydag 2 arall wedi bod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus. Mae'r canllawiau yn rhoi cig ar esgyrn polisïau cynllunio, ac yn atgyfnerthu gallu'r Cynllun Datblygu i roi sail gadarn i wneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio i'r dyfodol. Mae Adroddiad Monitro Blynyddol draft wedi cael ei baratoi ar gyfer 1 Ebrill 2019 a 31 Mawrth 2020 ac wedi ei drafod efo Aelodau'r Cabinet. Bydd y gwasanaeth angen cyflwyno adroddiad fydd yn adrodd ar gyfnod o 2 flynedd ym mis Hydref 2021 gan nad oedd yn rhaid adrodd yn 2020. Casgliad yr Adroddiad Monitro Blynyddol drafft oedd bod y cynllun yn cyflawni'r strategaeth a bod polisïau'r cynllun yn gweithio.

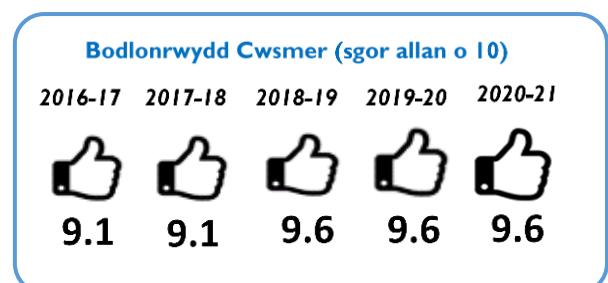
Rhoddir hefyd arweiniad ar faterion polisi cynllunio i Awdurdod Cynllunio Gwynedd, Awdurdod Cynllunio Cyngor Sir Ynys Môn, sefydliadau allanol a'r cyhoedd.

Yn sgil Deddfwriaeth fydd yn dod i rym yn 2021 i greu Cydbwyllgor Corfforaethol (CJC) ar gyfer rhanbarth Gogledd Cymru (a'r rhanbarthau eraill), bydd gofyn statudol i baratoi Cynllun Datblygu Strategol ar gyfer y rhanbarth. Bydd disgwyl i'r Cyngor gyfrannu tuag at y costau o greu Uned Newydd fydd yn gyfrifol am baratoi'r Cynllun Datblygu Strategol, gyda hyn ar adeg lle bydd y Gwasanaeth angen bod yn paratoi Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig neu Newydd.

Gwasanaeth Rheolaeth Adeiladu

Pwrpas y gwasanaeth yma yw i sicrhau'r safonau gofynnol i sicrhau iechyd a diogelwch pobl o gwmpas adeiladau tra yn gwella cadwraeth tanwydd a phŵer, amddiffyn a gwella'r amgylchedd a hyrwyddo datblygu cynaliadwy. Rydym hefyd yn sicrhau bod mynediad a chyfleusterau angenrheidiol yn cael eu darparu ar gyfer pobl ag anableddau mewn adeiladau newydd ac fel rhan o addasiadau.

Mae'n rhaid i waith adeiladu gael ei gyflawni yn unol â gofynion penodol Rheoliadau Adeiladu. Mae hyn yn

bwysig a gwerthfawr i bobl Gwynedd, gan y bydd yn sicrhau bod unrhyw waith adeiladu yn ddiogel ac o'r safon angenrheidiol.

Yn nhermau adeiladau a strwythurau peryglus, rydym yn cynnig gwasanaeth 24 awr i sicrhau bod iechyd a diogelwch trigolion Gwynedd yn cael ei warchod.

Ar gyfer ceisiadau Rheolaeth Adeiladu Llawn, mae'r gwasanaeth yn anelu i archwilio'r cynlluniau o fewn 15 diwrnod gwaith, gyda'r penderfyniad yn cael ei ryddhau cyn gynted â phosib, ac yn cynnig cydweithio yn agos gydag adeiladwyr a phenseiri er mwyn i gais gyrraedd safon da.

Yn dilyn adolygiad Ffordd Gwynedd mae'r Gwasanaeth yn canolbwyntio ar geisio cyflawni'r pwrpas o sicrhau fod gwaith adeiladu yn cael ei wneud yn unol â'r gofynion priodol, gyda rheoliadau yn cael eu gorfodi lle bo cyfiawnhad, i ddiogelu iechyd a lles trigolion a'r amgylchedd. Mae hyn hefyd yn golygu fod y Gwasanaeth yn ail edrych ar y model ar gyfer cyllido'r gwaith dydd i ddydd, gan hefyd fwydo mewn i newidiadau sydd yr y gweill yn genedlaethol gyda'r gyfundrefn Rheolaeth Adeiladu.

Gwarchod y Cyhoedd

- **Gwasanaeth Rheolaeth Llygredd a Thrwyddedu**
- **Gwasanaeth Bwyd a Diogelwch**
- **Gwasanaeth Safonau Masnach**
- **Gwasanaeth Orlhain [rhan o drefn Profi, Orlhain, Diogelu Covid-19]**

Pwrpas cyffredinol y gwasanaethau hyn yw i warchod y cyhoedd mewn perthynas ag amrediad o faterion amgylcheddol ac iechyd.

Gwasanaeth Rheolaeth Llygredd a Thrwyddedu

Pwrpas y gwasanaeth yma yw sicrhau nad yw busnesau neu unigolion yn llygru'r aer, y tir, neu ddyfroedd gyda sylweddau neu sŵn annymunol drwy ymateb ac ymchwilio i gwynion llygredd a niwsans statudol.

Rydym yn asesu diogelwch dŵr yfed o darddiad preifat ac yn gorfodi gwelliannau fel bo angen, gan asesu 536 sampl dŵr yfed dros y flwyddyn ddiwethaf. Rydym hefyd yn archwilio a monitro **prosesau diwydiannol** ar 49 safle ac yn rheoleiddio allyriadau diwydiannol i'r aer (llosgyddion gwastraff olew, malurwyr symudol, peiriannau sment).

Rydym hefyd yn trefnu angladdau lle nad oes teulu - gyda 14 o achosion yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Rydym yn trwyddedu'r meysydd â ganlyn er mwyn gwarchod defnyddwyr, busnesau a chymunedau Gwynedd rhag unrhyw effeithiau andwyol; ac yn cymryd camau gorfodaeth lle mae hynny'n ofynnol er mwyn cadw defnyddwyr y gwasanaethau trwyddedig yn ddiogel.

Gorfodi Trwyddedau	
 1,001 Eiddo Alcohol	 66 Eiddo Gamblo

- Trwyddedau alcohol ac adloniant (yn cynnwys digwyddiadau) a gamblo.
- Trwyddedau anifeiliaid yn cynnwys siopau anifeiliaid anwes, sefydliadau marchogaeth a sefydliadau bridio cŵn.
- Cerbydau, gyrwyr a gweithredwyr tacsis.
- Safleoedd carafanau, a thrwyddedu delwyr metel sgrap.

 301 Cerbyd a 503 Gyrwr Tacsî	 35 Trwyddedau Anifeiliaid
 477 Safleoedd Carafanau	 26 Delwyr Metel Sgrap

Gwasanaeth Bwyd a Diogelwch

Pwrpas y gwasanaeth yma yw;

- Sicrhau fod bwyd a diod gaiff ei werthu sy'n cael ei gynhyrchu, ei storio, ei ddsbarthu, ei drin neu ei ddefnyddio yng Ngwynedd yn rhydd o beryglon i iechyd a diogelwch y defnyddiwr ac yn cydymffurfio â gofynion cyfansoddiadol a labelu
- Atal marwolaethau, anafiadau a chyflyrau sy'n gysylltiedig â manau gwaith
- Gwarchod trigolion ac ymwelwyr i Wynedd rhag afiechydon heintus a chemegau niweidiol
- Cynorthwyo busnesau Gwynedd i gwrdd â'r gofynion statudol sy'n ofynnol ohonynt.

I wireddu ein pwrpas rydym yn addysgu unigolion a busnesau, ac yn cynnal rhaglenni o archwiliadau, yn samplo bwyd ac yn ymgymryd â gwaith ymchwil. Byddwn hefyd yn cwblhau ymyraethau adweithiol fel sydd angen. Mae'r gwasanaeth yn cyfrannu at gynnal yr economi'n lleol drwy gynorthwyo busnesau i gydymffurfio â rheoliadau a delio gyda busnesau sy'n dewis peidio, fel nad ydynt yn derbyn mantais dros fusnesau cyfreithlon a pheri risg i iechyd y cyhoedd. Mae ein gwaith yn cynorthwyo'r Cyngor i wireddu ein hamcanion llesiant er mwyn sicrhau fod Gwynedd yn le iach, saff a chynaliadwy i fyw a gweithio ynddo.

Monitro 2019-20

Dros 2,100 o fusnesau bwyd

200 Sampl bwyd

70 o ddamweiniau a chwynion diogelwch

93.23% o fusnesau bwyd â sgôr o 3 (boddhaol) neu uwch

Dros 40 Ymweliad Addysgol

Ymweld â 2,000+ o fusnesau yn flynyddol

Ceisiadau am Wasanaeth

745
Diogelwch Bwyd

125
Iechyd a Diogelwch

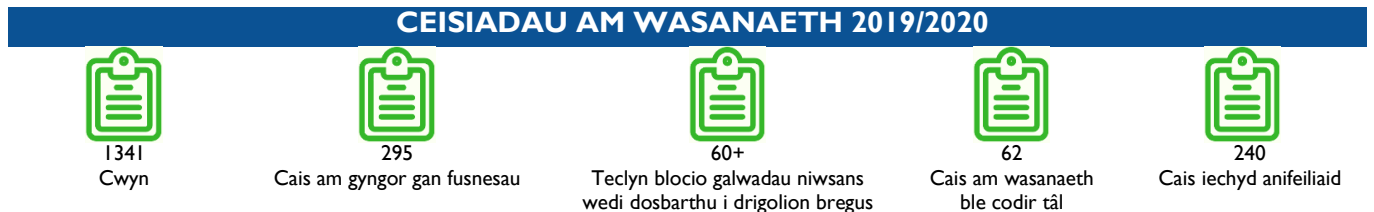
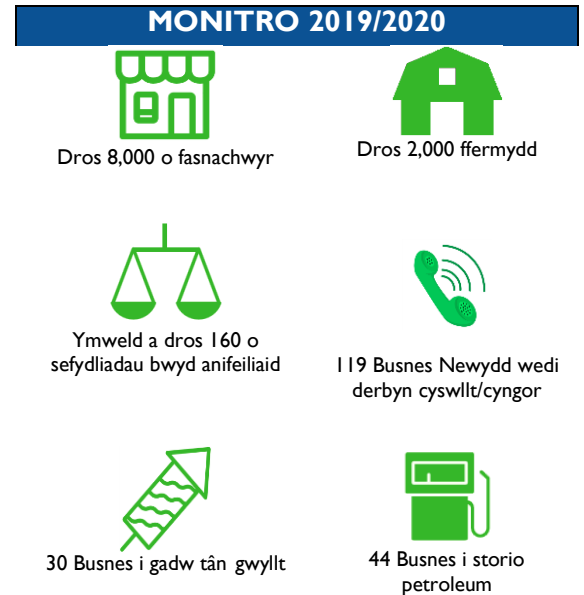
320
Afiechydon Heintus

Gwasanaeth Safonau Masnach

Pwrpas y gwasanaeth yma yw hyrwyddo, cynnal a sicrhau amgylchedd teg a chyfiawn tra'n gwarchod buddiannau trigolion a busnesau Gwynedd.

Rydym yn gyfrifol am orfodi amrediad eang o ddeddfwriaeth yn ymwneud â chyflenwi a dosbarthu nwyddau a gwasanaethau ac yn ymdrin ag amryw o bynciau, yn cynnwys:

- diogelwch nwyddau
- codi ymwybyddiaeth o sgamiau a benthyca arian anghyfreithlon
- troseddau stepen drws
- gwerthu nwyddau â chyfyngiadau oed
- cyngor busnes
- nwyddau ffug a throseddau a hawliau eiddo deallusol
- e-fasnach ac ymchwiliadau rhyngwryd
- cyfraith gwerthwyr tai a disgrifiadau eiddo
- petroliwm a ffrwydron/tân gwyllt
- iechyd a lles anifeiliaid
- bwyd anifeiliaid
- pwysau a mesurau

Mae dyletswyddau craidd y Gwasanaethau Gwarchod y Cyhoedd wedi eu cyfyngu i faterion risg uchel ac ymdrechion i drïo parhau i ddarparu'r gwasanaethau craidd, wrth i'r ymdrechion o ymateb i'r pandemig barhau i gymryd blaenoriaeth yn 2021.

Y Gwasanaeth Profi, Orlhain a Diogelu (Gwasanaeth Newydd)

Sefydlwyd y gwasanaeth Profi, Orlhain a Diogelu (TTP) ym mis Mai 2020, a daeth yn weithredol ar 1 Mehefin 2020. Mae'r gwasanaeth bellach yn cyflogi 103 o weithwyr.

Amcanion y gwasanaeth Profi, Orlhain a Diogelu yng Ngwynedd yw:

- Lleihau lledaeniad Covid-19 ar draws ein cymunedau drwy gefnogi pobl sydd wedi'u heintio gyda'r feirws i ynysu yn ystod eu cyfnod heintus

- Adnabod y bobl sydd wedi bod mewn cyswllt ag achos positif o Covid-19 a'u cefnogi i ynysu hyd nes i'r symptomau neu gyfnod magu'r haint fynd heibio
- Cefnogi pobl sydd â symptomau i gael mynediad at brawf Covid-19
- Gweithio â phartneriaid arbenigol ym maes rheoli risgiau i reoli unrhyw risgiau i bobl sy'n ynysu ynghyd â chymunedau a busnesau ehangach yng Ngwynedd.

Ers mis Mehefin 2020, mae TTP yng Ngwynedd wedi ymateb i:

- 8,049 o achosion Covid-19 yng Ngwynedd (rhwng 01/06/20-31/12/20)
- 1,420 o achosion (Index cases) Covid-19 wedi eu hadnabod (rhwng 01/06/20-31/12/20)
- 6,513 o gysylltiadau i Index Cases wedi'u creu.

Ar gyfartaledd, yng Ngwynedd mae gan achos positif 'Index Case' 4.67 o gysylltiadau.

Yn ogystal ag ymdrin ag achosion yng Ngwynedd, rydym yn ymgymryd â gwaith sylweddol ar ran awdurdodau lleol eraill ar draws Cymru – gelwir hyn yn gyd-gymorth. Ers 1 Mehefin 2020, rydym wedi darparu'r gefnogaeth a ganlyn ledled Cymru i awdurdodau lleol eraill:

- Oddeutu 550 achosion positif Covid-19
- Oddeutu 370 o gysylltiadau i achosion positif

Mae hyblygrwydd y model TTP yn ein galluogi i fod yn fwy gwydn ledled Cymru gyfan, i leihau lledaeniad y feirws a sicrhau ein bod yn gwneud y defnydd gorau o gyllid cyhoeddus a bydd hyn yn parhau yn 2021.

Trafnidiaeth a Chefn Gwlad

- **Gwasanaeth Parcio a Gofal Stryd**
- **Gwasanaeth Traffig a Phrosiectau**
- **Gwasanaeth Cludiant Integredig a Diogelwch y Ffyrdd**
- **Gwasanaeth Cefn Gwlad a Mynediad**

Nodir y bydd creu'r Cydbwyllgor Corfforaethol (CJC) ar gyfer Gogledd Cymru hefyd yn effeithio ar y gwasanaethau trafnidiaeth gan y bydd un o ddyletswyddau'r CJC yn ymwneud a pharatoi Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol. Bydd disgwyl i'r Cyngor fod yn cyfrannu tuag at y costau o greu uned newydd a fydd yn gyfrifol am baratoi'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol.

Gwasanaeth Parcio a Gwaith Stryd

Ar dro'r flwyddyn hon, adnabuwyd cyfle i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd drwy gyfuno'r unedau Parcio a Gwaith Stryd oherwydd y synergedd rhwng cyfrifoldebau a gweithgareddau'r timau. Ffurfiwyd gwasanaeth newydd oddi fewn i'r Adran Amgylchedd, sef y Gwasanaeth Parcio a Gwaith Stryd.

Pwrpas y gwasanaeth yw sicrhau fod rhwydwaith y sir yn ddiogel a dirwystr, hwyluso llif trafnidiaeth a sicrhau bod safleoedd parcio priodol i bawb.

Rydym yn cwrdd â'n pwrpas drwy gyflawni'r agweddau canlynol:

- sicrhau nad oes rhwystr diangen i'r defnydd o briffyrdd yn sgil gweithgareddau a digwyddiadau, drwy gydgordio a rheolaeth briodol
- gorfodaeth parcio ar ac oddi ar ein strydoedd
- cynnal ein meysydd parcio a sicrhau eu diogelwch
- cynnal ein peiriannau talu ac arddangos.

Rydym yn gyfrifol am gydlynw a monitro'r holl weithgareddau a wneir ar y rhwydwaith briffordd gyhoeddus gan ymgwymerwyr statudol (e.e. Dŵr Cymru, BT) neu eu contractwyr. Rydym hefyd yn **trwyddedu gosod sgipliau a sgaffaldau** ar ein ffyrdd yn ogystal â gorfodi perchnogion eiddo i dorri coed, symud rhwystrau oddi ar y ffordd ac yn y blaen.

Ffurfiwyd **Grŵp Tasg Parcio** yn 2019 er mwyn cynnal adolygiad o strategaeth parcio bresennol y Cyngor gan fod llawer iawn wedi newid ers i'r Cyngor gynnal yr adolygiad diwethaf yn 2015. Yn ogystal, mae'r flwyddyn hon wedi gwaethygu'r problemau yn nhermau parcio megis prinder llecynnau parcio ledled y sir o ganlyniad i'r ffaith fod y mwyafrif o bobl wedi aros yn y DU yn hytrach na mentro dramor ar wyliau yn sgil argyfwng Covid-19. Mae hyn yn sicr wedi amlygu'r angen am bwerau ychwanegol i ymdrin â cherbydau sydd yn creu rhwystr a gwell rheolaeth o gartrefi modur. Mae cyfle rwan i adolygu'r trefniadau presennol ac argymhell gwelliannau sydd yn cyrraedd datrysiadau priodol ac ymarferol.

Roedd pryderon wedi eu hamlygu yn ardal Dyffryn Ogwen am y diffyg llefydd parcio i drigolion a gweithwyr yr ardal. Er y bwriad i barhau i fonitro'r sefyllfa yno, oherwydd argyfwng Covid-19 roedd rhaid lleihau'r gwaith monitro yn sylweddol yn ystod 2020/21 ond byddwn yn ailgydio yn y gwaith yma unwaith y bydd sefyllfa'r argyfwng yn gwella.

Gwasanaeth Traffig a Phrosiectau

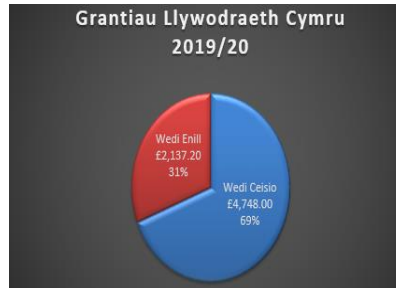
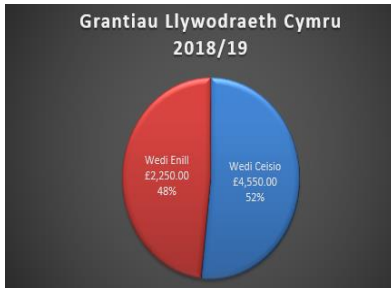
Pwrpas y gwasanaeth yma yw galluogi'r cyhoedd i ddefnyddio ffyrdd Gwynedd mewn modd diogel a dirwysr.

Rydym yn cwrdd â'n pwrpas drwy'r prif weithgareddau canlynol:

- sicrhau bod ein ffyrdd yn ddiogel a dirwysr ar gyfer pob defnyddiwr, a chynnig mesuryddion priodol i'w monitro a'u gwella
- cydymffurfio â'n ddyletswyddau o dan y Ddeddf Teithio Llesol 2013 drwy ddarparu rhwydwaith o lwybrau cerdded a beicio, a hyrwyddo teithio llesol
- cyflawni prosiectau sydd yn ymwneud â diogelwch y ffyrdd, gwella'r rhwydwaith a thrafnidiaeth integredig a chynaliadwy mewn modd cost effeithiol, amserol a diogel
- sicrhau bod datblygiadau newydd sy'n cael effaith ar ein rhwydwaith ffyrdd wedi'u dylunio a'i gweithredu'n ddiogel.

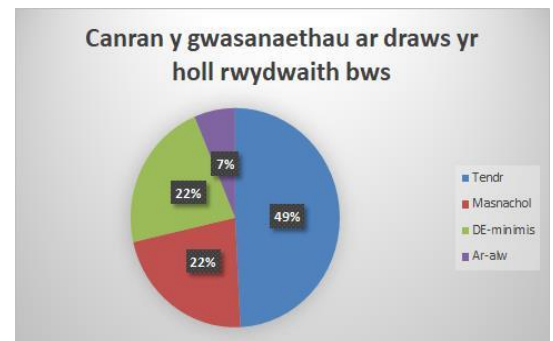
Rydym hefyd yn rheoli prosiectau gwella ffyrdd amrywiol ledled y sir a bob amser yn edrych am gyfleoedd i ariannu ein cynlluniau trafndiaeth a diogelwch o ffynonellau allanol.

Gwasanaeth Cludiant Integredig a Diogelwch y Ffyrdd

Pwrpas y gwasanaeth cludiant yw darparu cludiant diogel o ansawdd sy'n gost effeithiol i drigolion Gwynedd. I'r perwyl hwn, yr uned sy'n gyfrifol am yr holl faterion yn ymwneud â chludo trigolion Gwynedd, boed hynny ar gludiant cyhoeddus, cludo dysgwyr i sefydliadau addysgol, cludiant cymunedol neu gludiant ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol.

Mae dros hanner y **llwybrau cludiant cyhoeddus** o fewn Gwynedd yn derbyn cymorth ariannol i'w rhedeg oherwydd nad ydynt yn fasnachol-hyfyw. I hwyluso hyn, rydym yn paratoui contractau cludiant cyhoeddus yn ogystal â pharatoi a chreu amserlenni gweithredu ar gyfer y gwahanol lwybrau. Rydym hefyd yn gyfrifol am drefnu **contractau cludiant addysg** (gan gynnwys cynllun prynu seddau) er mwyn darparu trafndiaeth am ddim i ddisgyblion cymwys.

Mewn ardaloedd lle nad oes darpariaeth cludiant confensiynol ar gael, neu ar gyfer ein trigolion sy'n methu neu'n ei chael hi'n anodd i ddefnyddio cludiant cyhoeddus confensiynol, rydym hefyd yn ystyried cyfleoedd ar gyfer **cludiant cymunedol** e.e. defnyddio cerbyd trydan yn ardal Nebo a Nasareth i gludo teithwyr i gyfarfod bws ym Mhenygroes.

Rhaglen Gwella Bws (Bus Reform Programme)

Mae'r prosiect yma yn anelu i wneud gwelliannau ehangach i'r rhwydwaith ar draws Cymru erbyn diwedd Mawrth 2021. Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu ymgynghorwyr i gyflawni'r gwaith. Y nod yw sefydlogi'r rhwydwaith, cynyddu'r nifer o deithwyr gan ddefnyddio'r gwasanaeth bysiau i annog newid moddol ac ymddygiad teithio. Byddant yn dylunio rhwydwaith newydd yn Ionawr 2021. Does dim son am arian ychwanegol i gyfarch y newidiadau hyn. Bydd Trafndiaeth i Gymru yn rheoli'r rhwydwaith.

Newid Hinsawdd

Yn unol â Chynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023, i ymateb i newid hinsawdd rydym wedi sicrhau £.3.6m gan Llywodraeth Cymru i brynu 6 bws trydan a fydd yn gweithredu rhwng Blaenau Ffestiniog a

Chaernarfon a Blaenau Ffestiniog a Llandudno o Medi 2021. Mae hyn yn cydfynd â dymuniad Llywodraeth Cymru i fysiau cyhoeddus a tacsis fod yn garbon niwtral erbyn 2028.

Pwrpas y gwasanaeth diogelwch ffyrdd yw ceisio lleihau anafiadau a damweiniau ar ein ffyrdd drwy ymgymryd â mentrau addysgol, hyfforddiant a chyhoeddusrwydd.

Rydym yn cwrdd â'r pwrpas drwy ymwneud â'r agweddau canlynol:

- hyfforddiant beicio yn ddiogel (cynradd)
- hyfforddiant croesi'r ffordd fawr yn ddiogel (cynradd)
- ymgyrchoedd cerdded i'r ysgol (cynradd ac uwchradd)
- hyfforddiant 'Pass Plus Cymru' (gyrwr ifanc)
- rheolaeth cerbyd (gyrwr ifanc)
- byw yn iach - gyrru'n iach (gyrwr hŷn)
- ymgyrchoedd ar y cyd ag eraill ar agweddau yfed a gyrru, goryrru, gwregys diogelwch, seddi babis a ffonau symudol (oedolion).

Codwyd pryderon ynghylch diogelwch y ffyrdd tu allan i ysgolion cynradd ac uwchradd Penygroes sy'n gwasanaethu ardal Dyffryn Nantlle. Mae llwybr newydd wedi'i agor sy'n galluogi disgyblion Ysgol Dyffryn Nantlle ac Ysgol Bro Llew, Penygroes i gerdded i'r ysgol gan osgoi rhannau prysur o'r ffordd fawr. Mae gwaith hefyd yn mynd rhagddo i wella darpariaeth parcio a bysus ar yr amseroedd prysuraf, a'r gobaith yw i greu maes parcio newydd yn yr ardal.

Yn yr un modd, codwyd pryderon ynghylch diogelwch y ffyrdd tu allan i rai o'r ysgolion yng Nghaernarfon. Bellach, mae cynllun ar y gweill i wella diogelwch defnyddwyr ffyrdd yng nghyffiniau Ysgol y Gelli, Ysgol Syr Huw Owen a Chanolfan Byw'n Iach Arfon. Bydd y cynllun yma'n cynnwys mesurau i dawelu traffig, estyniad i faes parcio, darpariaeth i dacsis a llwybr troed newydd.

Gwasanaeth Cefn Gwlad a Mynediad

Gwasanaeth Cefn Gwlad

Pwrpas y gwasanaeth yw gofalu am rwydwaith llwybrau Gwynedd, harddwch y tirlun a byd natur ar dir a môr.

Llwyddwyd i fwrw ymlaen gyda rhai o'r meysydd gweithredu a adnabwyd yn Adolygiad Ffordd Gwynedd y Gwasanaeth yn 2019, a bydd y gwaith yn parhau yn 2021/ 22.

Bioamrywiaeth ac AHNE Llŷn

Rydym yn sicrhau ein bod yn cydymffurfio â dyletswyddau'r Cyngor i warchod ein bioamrywiaeth yng Ngwynedd, drwy roi cyngor arbenigol ar geisiadau cynllunio, datblygiadau ac ymholiadau.

Mae argaeledd grantiau drwy'r **Bartneriaeth Natur Leol** wedi'n galluogi i gefnogi ac ysgogi gwaith sy'n gwella natur yn lleol ar draws y sir. Mae eu prosiectau ar gyfer 2021/22 yn cynnwys:

- Creu perllan gymunedol a difa planhigion ymledol i wella coridorau i beillwyr yn ardal Blaenau Ffestiniog
- Ym Mhwillheli mae partneriaeth leol sy'n cynnwys y Cyngor Tref ac ysgol Glan y Môr yn mynd ati i wella cysylltiadau cynefin a bioamrywiaeth mewn gwarchodfa leol a chodi ymwybyddiaeth am yr ardal ymysg trigolion lleol
- Cefnogi mudiadau lleol i reoli tir ger Trem yr Wyddfa, Penygroes er budd natur ac fel adnodd cymunedol.

Mae'r adran yn gyfrifol am gyd-gordio'r gwaith o reoli safle Ewropeaidd dynodedig ar gyfer cynefinoedd a rhywogaethau morol o bwysigrwydd Ewropeaidd, sef Ardal Cadwraeth Arbennig Pen Llŷn a'r Sarnau. Mae'r adran hefyd yn gwarchod a cheisio rheoli ansawdd **Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Llŷn** (AHNE) yn unol â phrotocol. Mae Cynllun Rheoli AHNE yn cael ei weithredu gan y Cyngor a sefydliadau eraill.

Mae **rhwydwaith llwybrau cyhoeddus Gwynedd** oddeutu 3,800km o hyd. Rhoddir blaenoriaeth i gynnal y llwybrau hynny sy'n roi cyfleoedd hamdden a teithio llesol o fewn cyrraedd i gymunedau. Mae'r Adran hefyd yn gyfrifol am gynnal a datblygu'r Llwybr Arfordir cenedlaethol sydd oddeutu 300km o hyd yng Ngwynedd. Rydym yn ymdrin â cheisiadau i wyro a chreu llwybrau ac yn cynnal a diweddarau'r map diffiniol sy'n dangos rhwydwaith hawliau tramwy'r sir.

Mae rhaglen grant i wella mynediad wedi caniatáu gwelliannau i lwybrau ar draws y sir gan gynnwys llwybr Buan rhwng Llanelltyd a Dolgellau oedd wedi'i erydu yn ddrwg. Mae'r llwybr bellach yn gallu cael ei ddefnyddio gan y gymuned gyfan.

Roedd nifer o ddefnyddwyr Lôn Eifion a Lôn Las Menai yn bryderus nad oedd posibl dilyn canllawiau pellhau cymdeithasol oherwydd rhannau cul i'r llwybrau. Bydd gwelliannau'n cael eu gweithredu'n fuan yn 2021/22 i ledur llwybrau a gwneud mynedfeydd yn fwy hwylus i bawb eu defnyddio.

Yn dilyn galw lleol i gwblhau'r llwybr beicio rhwng Tywyn ac Aberdyfi, sydd eisoes yn un o flaenoriaethau'r Cyngor, mae'r Adran wedi wedi methu a chanfod arian grant gan Lywodraeth Cymru i'n galluogi i symud ymlaen â'r gwaith. Byddwn yn parhau i geisio canfod cyllid digonol i gwblhau'r linc Teithio Llesol pwysig yma.

Roedd galw hefyd i adeiladu llwybr aml-ddefnydd rhwng Pwllheli a Llanbedrog a fyddai'n galluogi defnyddwyr i gael mynediad rhwydd ar hyd arfordir deheuol Pen Llŷn. Mae gwaith cyfreithiol yn mynd rhagddo i geisio cael hawliau beicio a marchogaeth ar y llwybr er mwyn ehangu ein rhwydwaith Teithio Llesol, a bydd y gwaith yma'n derbyn sylw yn 2021/22.

Byddwn hefyd yn parhau i weithio tuag at greu llwybrau arfordirol addas i'w pwrpas rhwng Tal y Bont, Bangor a Phorth Penrhyn, ac hefyd rhwng Dinas Dinlle a Threfor yn ystod 2021/2022.

Gwasanaeth Busnes

Pwrpas y gwasanaeth yma yw i gefnogi gwasanaethau eraill yr Adran i gyflawni eu pwrpas.

Mae ein gwaith yn cynnwys rheoli contractau, cyllid ac incwm; rheoli datblygiad a gweithrediad effeithiol systemau technoleg gwybodaeth; integreiddio darpariaeth tendro a chaffael, pridiannau tir a darparu gwasanaeth cefnogol a gweinyddol i'r gwahanol wasanaethau.

Rydym yn paratoi, gweithredu, a rheoli nifer fawr o gontractau'r Adran; monitro cynnydd a pherfformiad darparwyr a chontractwyr yn nhermau cytundebau, contractau a chyllid y gwasanaethau; dylunio systemau gweithredol a gweithdrefnau'r Adran mewn ffyrdd cost-effeithiol a pharatoi a chyflwyno papurau gwaith yn ymwneud ag arbedion, newidiadau i'r sefydliad staffio a ffioedd a phrisiau.

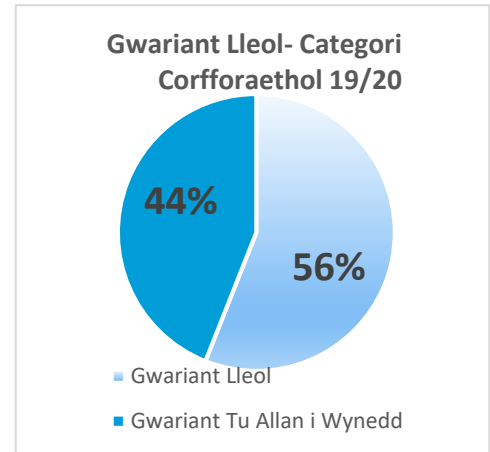
Mae angen i ni reoli datblygiad a gweithrediad systemau technoleg gwybodaeth, dylunio systemau gweithredol a gweithdrefnau'r holl wasanaethau sy'n cael eu defnyddio ar draws yr Adran mewn ffyrdd cost-effeithiol a fydd yn arwain at arferion gweithio mwy effeithlon ac effeithiol.

Rheolaeth Categori Corfforaethol

Pwrpas y Gwasanaeth yw cydweithio a chefnogi gwasanaethau'r Cyngor i wario arian cyhoeddus mewn modd strategol a chywir.

Mae rheolaeth categori yn darparu dealltwriaeth ddyfnach o'r farchnad, cynhyrchion, cyflenwyr a'r gadwyn gyflenwi i ddatblygu cynlluniau categori strategol trawsadrannol.

Gwerth am Arian - Yn y flwyddyn 2019/20 arbedwyd £165,000 a nodwyd £78,000 arall fel arbedion posibl ynghyd â gwerth ychwanegol anariannol i bob contract corfforaethol a osodwyd yn ystod y flwyddyn. Yn 2020/21, er gwaethaf dargyfeirio staff a bod yn gyfrifol am PPE a nwyddau glanhau o safon am y chwe mis cyntaf, llwyddwyd i arbed £58,000 ac adnabod £23,000 ychwanegol rhwng Ebrill a Thachwedd.

Cadw'r Budd yn Lleol - Trwy ymgysylltu'n gynnar â'r farchnad leol a chydweithio gyda Busnes Cymru sy'n darparu cyngor a chefnogaeth i baratoi cynnig roedd cynnydd yn y gwariant lleol o 1% o'i gymharu â 2018/19. Mae ymdrech y tîm yn 2019/20 yn parhau i wella canran lleol, a rhwng Ebrill a Thachwedd **2020** mae'r gwariant lleol wedi codi eto o 1%. Yn ogystal â'r cynnydd mewn gwariant uniongyrchol gyda'r farchnad leol, rydym yn annog cyflenwyr i gynyddu eu gwariant lleol o fewn eu cadwyni cyflenwi.

Am weddill 2020/21 mae rhaglenwyr datblygu cynlluniau strategol pellach yn ogystal â darparu cefnogaeth ymarferol i roi'r cynlluniau hynny ar waith. Rhoddir ffocws arbennig lle bo hynny'n bosibl ar gyd-ddatblygu a gweithredu arferion caffael gwerth cymdeithasol i alluogi chwarae teg i fusnesau bach a chanolig.

Mae'r gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at Amcanion Llesiant Gwynedd canlynol gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel

Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau

Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y sir.